

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Parallela Geographiae Veteris Et Novae

Parallela Geographica Italiae Veteris Et Novae

Briet, Philippe

Parisiis, 1649

Nvm. 2. De Incremento Reipublicæ Venetæ.

urn:nbn:de:hbz:466:1-13120

Venetæ constituatur exordium, primum ad primam immigrationem, alterum ad excisam Aquileiam dirutumque Patavium. Creuit potissimum ex Gothorum & Longobardorum tyrannide, atque tumultibus, & tam multi huc confluxere Clefo Longobardo in Mediolanenses, Ticinenses, Veronenses & Vicentinos sæuiente, ut tum vrbs condita de nouo videri posset. Cæterum non vno in loco confedere illi exules; sed 22. circiter condidere oppida quibus singuli Tribuni præficiiebantur à quibus iura petebant: sed eum tantam Rectorum multitudinem publico bono nocere experientiâ diurnâ didicissent, elegere Ducem anno Christi 697. qui omnibus cum potestate præficeret, quem voce patria *Doge* dixeret. Hic primum Heracleam urbem incoluit, mox Metamaucum *Metamocco*, denique Ripaltam, seu Venetias. Dux ille primum ad libitum suum Remp. administrabat, sed cum *volutuos* non imperaret, selectus est equitum Magister Ducis loco, qui magistratus non ultra quinquennium tenuit: at Duces ut antè selecti sunt; qui quia non sine tumultu & cædibus ad hunc magistratum euehebantur, tandem anno Christi 1292. ea est inducta forma quæ hactenus cum magno Reip. commodo seruata est: de qua postea in Politia.

NVM. 2. De incremento Reip. Venetæ.

VENETI iam mari terraque potentes ante annum 1060. aliquot in Istriâ & Dalmatia loca occuparunt, sed diriones illæ & Prouinciæ quæ Statum Venetum conficiunt eo pacto in Dominium Reip. transiere.

MARCHIA TARVISANA: *la Marche Taruisane*, tota cum primariâ suâ vrbe Taruisio venit in potestatem Venetorum an. 1388. & in fide perstitit etiam post cladem Ripaltinam. Hæc Regio primum Gothis cesserat, vnde expulsi sunt à Longobardis, qui hic Marchionis sedem posuerant; quibus deuietis Imperatoribus Occidentis cessit, & Regibus Italiæ, postea Axiolino tyranno, postea Ricardo Caminati, inde Carrariensibus, postmodum Scaligeris, à quibus ad Venetos deuoluta est anno supradicto.

DUCATUS FOROVIENSIS, vnâ cum MARCHIONATU ISTRIÆ, *le Frioul, ou Friul, & l'Istrie*: Imperatoribus & Regibus Italiæ paruit. Otho III. Imperator dedit Patriarchæ Aquileiensi quid-

quid interiacebat inter fluuios Liuentiam, & Piauam: addidit postea Conradus Imp. vniuersum Ducatum Foroiuliensem, & Marchionatum Istriæ, quorum partes cum iam pridem Veneti decerpissent, & omnia sibi armis vindicarent, Ludouicus Paduanus cum iis transegit 1420. accepitque annuæ pensionis nomine tria millia Ducatorum aureorum, retentis tantum ditionibus Aquileiæ, S. Viti, & S. Danielis. Austriacus tamen in agro Foroiulienfi seruat Comitatum Goritiæ, & multa loca Istriæ.

PATAVINVS AGER: *le Padoian*, ab Imperio deuolutus est ad Actiolum tyrannum, ex eo ad Carrariensem vrbes Capitaneum, postea & Scaligeris Cani, & Mastino, iterum Carrariensibus quorum possessionem non nihil interrompere Duces Mediolanenses, tandem Francisco II. Carrariensi, qui Scaligeros interemerat, à Venetis capto, & supplicio affecto 1403. hic ager factus est Veneti iuris vsque ad annum 1509. cum post Ripaltinam cladem à Maximiliano occupatus est, sed paulò post à Venetis receptus est.

VERONENSIS AGER: *le Veronois*, post Actiolum tyrannum Scaligeris paruit: quorum maxima potentia fuit, nam obtinere Brixiam, Parmam, Lucam, & Opitergium: sed deiecti sunt primò à Ducibus Mediolanensibus, & postea à Carrariensi Francisco II. qui cum fraude Scaligeros oppressisset, vt prædiximus, à Venetis captus Patanum & Veronam perdidit, & hic ager factus est Venetæ ditionis 1403. frustra renitente Duce Mediolanensi: occupatus quoque est à Maximiliano, sed is statim deiectus fuit.

VICENTINVS AGER: *le Vicentin*: Cessit Carrariensibus Patavinis, Scaligeris Veronensibus, Galeatiis Mediolanensibus, ac demum Venetis; non nihil per Maximilianum interruptâ possessione.

BRIXIANVS AGER: *le Bressan*, eiectis Longobardis Francos agnouit dominos, quorum & nomen seruat in regiunculâ quæ *Francia curta* adhuc vocatur. Cum laboraret Brixia factionibus Guelforum & Gibellinorum à Mastino Scaligero occupata est, quo pulso Galeatiis Mediolanensibus paruit, & deinceps variis dominis, donec an. 1426. pertaxa Philippi Mariæ Mediolanensis Ducis acerbiter se dedidit Venetis: post Ripaltinam cladem Ludouico XII. victori cessit, à quo data Maximiliano Imp. postea Carolo Hispaniæ Regi, ac demum Francisco I. Franciæ Regi à quo an. 1517. Venetis restituta est, cum agro suo.

BERGOMENSIS AGER: *le Bergamasque*, post communes illius
Re-

Regionis urbibus vices an. 1262, Philippo Turriano paruit, variòsque vrbs experta dominos etiam vendita est Pandulfo Malatesta 30. aur. mil. erepta est eidem à Philippo Maria Duce Med. 1419. à quo post nouem annos defecit ad Venetos, & post cladem Ripaltinam eisdem erepta, postea restituta est eisdem 1516.

CREMENSIS AGER: *le Crema*que, ditio fuit Ducis Mediolanensis ad annum 1405. quando urbem Cremam Benzonus tyrānus occupauit, cui erepta est à Philippo Maria Mediolanensi 1419. à quo defecit cum aliis urbibus ad Venetos an. 1428. post Ripaltinam cladem malè à Francis accepta, sed reddita Venetis egrogie excultra est.

POLESINVS RODIGIVS: *le Polesin de Ronigo*, pars Romandiolæ, & Ducatus Ferrariensis occupatus est à Venetis sub Hercule I. Duce Ferrariæ circa annum 1500. qui ex fœdere hunc eis agrum relinquere coactus est. Post Ripaltinam cladem sub Lud. XII. Alfonsus Dux hanc partem ditionis suæ recuperauit, sed paulò post Veneti hunc sibi tractum in perpetuum vindicarunt.

N V M. 3. *Quantitas Ditionis Venete.*

LONGITVDO eius maxima procedit ab Addua Fl. paulò postquam exiit ex Lario lacu, *le lac de Come*, circa Olginam in Ducatu Mediolanensi, ad Flumen urbem Croatiae & Fluumium, Istriæ limitem: quæ distantia admota maiori circulo dat circiter 240. millia pass. leucas Nostrates 120. Germanicas 60.

LATITVDO verò procurrit ab oppido *Policellâ* in Polesino Rodigino ad fontes Fl. Anaxi, seu *Piana*, quæ cum duorum sit graduum ferè, dat quoque longitudinis partem dimidiam 120. mil. passuum, 60. Francicas leucas, Germanicas 30.

N V M. 4. *Qualitas Venete Ditionis.*

DVCATVS: *le Dogado*, aëris est saluberrimi licet in paludibus, ob ventos Orientales qui ferè semper isthic regnant. Aquâ caret & vitur tantum importatâ, si vnicum puteum S. Nicolai Ripensis excipias, qui copiosissimas aquas sufficit, etiam totis classibus. Caret frumento, sed piscibus abundat, & eorum copiâ propè ad miraculum.